

מוסר

א. זקיני מօ"ר ז"ל [החדושי הרוי"ס] למד עמו שער קדושה מהר"ח ויטל ז"ל, ואמר בזה"ל: "בספר זה נמצא עבר יהודים מקטן ועד גדול אפלו בעל רוח"ק".

ב. וגם בספרים טוב לחפש ולבקש בספרן של הראשונים ז"ל, כמו בספר חותמת הלכבות תלמוד בכל יום שער אחד אך שער היחוד אין צורך בכך, אך אחר שער היחוד תחיל בכל יום מקצת מהשערים, וכן בספר ארחות צדיקים וספר הישר לרביבינו שם ושער תשובה לרביבינו יונה. (ממכמן הולם חומת, רלא גולם חלייל, מ"ה עמי' לוי)

ג. ...כ"י ודע מה שתשיב וכו' אינו להצעירים שיש להם לדעתם עניינים יותר נאותים, ולהעיר אונם למוסר כמו שהחכם מכל אדם הזהיר שמע בני מוסר וכו' כי זה יסוד הצעירים שלא להתבייש, גם ללימוד ספר שבט מוסר וכו', ובספריו חסידים קדמוניים כמו ספרי הר' יונה ע"ה והר"ר יוסף יעב"ץ אשר לשונם אש אוכלת להמתעך בהם. פ"י הר' יונה משלו ואבות ושער תשובה, ופ"י החסיד הר"י יעב"ץ מהה על אבות ותהלים ואוה"ח כהנה וככהנה.

שיטת ר"י סלנטר להניג בכל היישובות לימוד המוסר פרקים בחותמת הלכבות וכו', הוא טובה מאוד גם לכל בר או רין. (ממכמן הולם חומת, לומך מכמץ מל' מג)

ד. הרבה פעמים זרוני [האמרי אמת] ללימוד ספרי מוסר, והיה אומר הפסוק [משל' ד, יג] 'החזק במוסר אל תרפי', ופעמ הוסיף וביאר שכמו בגמרה והלכה יש לעסוק יותר בראשונים מאשר באחרונים, כן בלמידה ספרי יראים טוב יותר לשים עיקר מעיניו בספרי מוסר של הראשונים. (כ"ק למדמו"ר הפני מנסס, רלא גולם חלייל, מ"ה עמי' לוי סעלה 37)

ה. בבל يوم תקרה בספר ארחות צדיקים, לא בראשית בעלמא, אך ללמידה בפה ולעשות הנאמר שם ואז תצלית. (ממכמן הולם חומת, ליקומי יהודה, עקצ עמי' נס)

ו. **המפרים** ללימודם ארחות צדיקים ומוסר ישרים, והעיקר לקיים (ממכם הומלי למם, ענף עז לטעם, עמ' 449) ולעשות.

ז. ...**במפרי** מוסר: שערי תשובה לר' יונה ומשלת ישרים, אמונה ובתחון¹, (ממכם מולה מהומלי למם, סי' קכ) חפץ חיים.

ח. ...**גם** יפקח שהتلמידים [של ישיבת 'שפת אמת'] ילמדו ספרי מוסר עכ"פ חצי שעה בכל יום.

(ממכם הומלי למם, קוין מולי - מיל, עמ' קק)

ט. ...**הפרד** הלימוד [של ישיבת חכמי לובלין] שליח, לדעתו טוב ונחוץ שייהי בו שעה א' ללימוד מוסר. (ממכם הומלי למם, הומלי למם - ליקוטים, עמ' קלג)

ו. **עצתי** שתלמידו בספר חפץ חיים ושמירת הלשון עכ"פ בב' ימים בשבוע, ואעידה עלי שמים וארץ כי אחרי שגמרתי הספרים הניל הרגשתי בעצמי בהזה פעה להטובה. (ממכם הומלי למם, הומני מכטבש מל' יג)

יא. ...**דבר** שכחبت איזהו ספר מוסר ללימוד... אני למדתי גם בספר ארחות צדיקים, כמו אמר בהפסוק [משל] ב, כי למען תליך בדרך טובים וארחות צדיקים תשמור. (ממכם כלצ אממה, נס אן יטלהן, פ"ה עמ' רפע)

יב. **אדמו"ר הלב** שמחה החשיב ביותר את לימוד המוסר. הוא עצמו הקפיד על לימוד זה, ואף הטיף לאחרים להתחميد בו. את הספר 'ארחות צדיקים' שינן פעמים אין-ספר, כשהכל פעם היה הוגה בו מחדש בשקייה, כמו רואה הוא ספר זה בפעם הראשונה. **לימים** שח לאחד מקורביו: "אבי [הأمري אמת] למד את ה'אורחות

1. הספר אמונה ובתחון [להרמב"ן] עמוק מאד, ולא לכל אחד ואחד אמר [הأمري אמת] ללימוד זה, עפ"י רוב אמר: ארחות צדיקים, משלת ישרים, שערי תשובה לר"י, אבל פעם אחת כתוב לי המכחbn"ל. (ממכתב הפנוי מנהם, מכתיב"ק)